

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Yhteiskunnan digitalisaatiokehitys on nopeaa, ja sekä julkisen kuin yksityisen sektorin palvelut siirtyvät yhä enenevässä määrin sähköisiksi palveluiksi. Myös mahdollisuus osallistua kansalaisyhteiskunnan toimintaan tapahtuu usein sähköisten palvelukanavien kautta.

Kirkkohallitus pitää esityksen tavoitteita sekä ehdotettua ratkaisutapaa tarkoituksenmukaisina. Tärkeää on varmistua siitä, että tunnistuspalvelut kehittyvät jatkossakin teknologioiden ja tarpeiden mukana huomioiden käyttäjäkokemus. Erytisesti käytön helppoudella on merkitystä niin digitaalisen henkilötodistuksen kuin sen mahdollistaman sähköisten palveluiden käytölle.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

Kannatettavaa on, että digitaalinen henkilöllisyystodistus olisi käytettävissä paitsi sähköisissä palveluissa myös käyntiasioinnissa.

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

Kirkkohallitus pitää kannatettavana myös ulkomaalaisen digitaalista asiointivälinettä, jonka tarkoituksena on mahdollistaa ulkomaiseen henkilöllisyysasiakirjaan perustuvien henkilötietojen esittäminen sähköisessä asiointissa, ehkäistä rinnakkaisten henkilöllisyyksien muodostumista asiointitapahtumissa ja viranomaisrekistereissä, sekä lisätä esitettävien tietojen luotettavuutta. Mahdollisuus käyttää asiointivälinettä ensisijaisesti julkisen sektorin digitaalisissa palveluissa mahdollistaisi viranomaisten tarjoaminen sähköisten palvelujen aiempaa laajemman kehittämisen.

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta tai jotka eivät tahdo käyttää digitaalista henkilöllisyystodistusta, on tarjolla fyysinen tunnistusväline, joka on käytettävissä ilman mobiilipäätelaitetta tai sirukorttia.

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

Kun digitaalisen henkilötodistuksen tarkoitus on vastata luonteeltaan passia tai henkilökortin käyttöä virallisena henkilöllisyyttä osoittavana asiakirjana, kirkkohallitus pitää luontevana, että käytetään samoja prosesseja ja samoja viranomaistoimijoita kuin passin ja henkilökortin myöntämiseen.

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

-

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisyjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

Esityksen mukaan ehdotuksella on jonkin verran vaikutuksia kotitalouksien taloudelliseen asemaan, mutta näitä voidaan pitää henkilötasolla maltillisena. Lisäksi tuodaan esille, että digitaalisen henkilöllisyyden saamisen ehtona olevan voimassa olevan passin tai henkilökortin hankinnasta syntyy kustannuksia, joihin voi kuitenkin saada toimeentulotuen yhteydessä maksusitoumuksen. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen hyödyntäminen edellyttää käyttäjältään kuitenkin myös älypuhelinta. Kirkon diakoniatyössä kohdataan lapsiperheköyhyyttä, jolloin esimerkiksi perheenjäsenten älypuhelinien hankintaa on jouduttu tukemaan. Vaikka useimmilla kotitalouksilla on älypuhelin käytössä, näyttäisi digitaalisista henkilötodistuksista annettavan lain ehdotettu 11 § edellyttävän henkilökohtaisen älypuhelimien käyttöä.

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

-

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määrärahaveikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

Kustannusvaikutusten evankelis-luterilaisen kirkon tietojärjestelmiin ja sähköisiin palveluihin ei odoteta olevan kovin merkittäviä, mutta tällä hetkellä taloudellisia vaikutuksia on vielä vaikea arvioida. Asia selvinnee vasta täytäntöönpanovaiheessa.

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

-

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

-

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

-

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

-

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

-

Muut kommentit

-

Pihlaja Pirjo
Kirkkohallitus - Virastokollegio